

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної культури і спорту**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.І. Гура

«21» серпня 2023 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВРСЬКИЙ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	017 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	СПОРТ
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	БАКАЛАВР ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Запоріжжя, 2023 рік

РОЗРОБЛЕНО кафедрою фізичної культури і спорту факультету фізичного виховання
Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: А.В. Сватсьєв, д-р пед.н., професор, А.В. Симонік, к.біол.н., доцент.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

«28» серпня 2023 р., протокол № 1.

Завідувач кафедри фізичної культури і спорту
доктор педагогічних наук професор
(наук. ступінь, вчене звання)

(підпис)

А.В. Сватсьєв
(ПІБ)

Схвалено науково-методичною радою факультету фізичного виховання
Протокол від «31» серпня 2023 р. № 1.

Голова НМР факультету

(підпис)

к.фіз.вих. доцент В.В. Дорошенко
(ПІБ)

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань виробничої практики спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» освітньої програми «Спорт».

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми та відповідає стандарту вищої освіти спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Навчальні та виробничі практики спрямовані на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації та програмним результатам навчання за освітньо-професійною програмою, які отримує здобувач ступеня вищої освіти бакалавра та дає можливість займати відповідні первинні посади.

Рівень вищої освіти	бакалаврський
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт
Освітньо-професійна програма	Спорт
Освітня кваліфікація	бакалавр фізичної культури і спорту

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Компетентності, якими повинен оволодіти студент (згідно з освітньою програмою)
1	Навчальна практика (ознайомча) II курс	4	Дитячо-юнацькі спортивні школи, Спортивні клуби, Спортивні секції, Громадські організації, Фітнес клуби, Спортивно-оздоровчі клуби, Клуби атлетичної гімнастики	помічник тренера-викладача з виду спорту	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. СК 1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості. СК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях. СК9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів. СК10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми. СК12. Здатність використовувати спортивні

					споруди, спеціальне обладнання та інвентар. СК 15. Здатність до розуміння основ та особливостей тренерської діяльності в обраному виді спорту.
2	Навчальна практика (спортивно-педагогічна) III курс	4	Дитячо-юнацькі спортивні школи, Спортивні клуби, Спортивні секції, Громадські організації, Фітнес клуби, Спортивно-оздоровчі клуби, Клуби атлетичної гімнастики	помічник тренера-викладача з виду спорту	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним. СК 1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості. СК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях. СК7. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини. СК10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми. СК12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар. СК13. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. СК14. Здатність до безперервного професійного розвитку. СК 15. Здатність до розуміння основ та особливостей тренерської діяльності в обраному виді спорту. СК16. Здатність застосовувати різноманітні методики підготовки спортсменів у системі

					багаторічного вдосконалення в обраному виді спорту.
3	Виробнича (тренерська) практика IV курс	6	Дитячо-юнацькі спортивні школи, Спортивні клуби, Спортивні секції, Громадські організації, Фітнес клуби, Спортивно-оздоровчі клуби, Клуби атлетичної гімнастики	практикант тренер-викладач з виду спорту	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості. СК 2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях. СК 9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів. СК11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом. СК12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар. СК13. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. СК15. Здатність до розуміння основ та особливостей тренерської

					діяльності в обраному виді спорту. СК16. Здатність застосовувати різноманітні методики підготовки спортсменів у системі багаторічного вдосконалення в обраному виді спорту. СК 17. Здатність демонструвати вміння управляти, планувати та організувати навчально-тренувальний процес та змагальну діяльність на різних етапах підготовки спортсменів різної спеціалізації та кваліфікації.
--	--	--	--	--	---

МЕТА ПРАКТИКИ

Мета навчальної (ознайомчої) практики: Ознайомлення студентів з організаційно-методичними основами спортивної діяльності, професійною специфікою роботи у сфері фізичної культури та спорту, набуття первинних практичних навичок планування, проведення та аналізу спортивно-тренувальної діяльності, формування професійної компетентності у галузі спорту.

Програмні результати навчання:

РН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

РН3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

РН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

РН7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.

РН13. Використовувати засвоєнні вміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

РН17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

РН21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Мета навчальної (спортивно-педагогічної) практики: Закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення фахових дисциплін, формування практичних умінь і навичок організації, проведення та аналізу навчально-тренувального процесу спортсменів різних вікових груп; на набуття досвіду педагогічної, тренерської та організаційної діяльності у сфері спорту.

Програмні результати навчання:

РН3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

РН5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

РН6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.

РН7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.

РН8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

РН10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

РН15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

РН16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

РН17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

РН23 Демонструвати набуті теоретичні знання та практичні навички у процесі тренерської діяльності в обраному виді спорту.

РН 24 Проводити спортивний відбір та орієнтацію в обраному виді спорту з оцінюванням задатків та здібностей спортсменів, демонструвати вміння з методики, планування підготовки спортсменів, контролю за тренувальним процесом і ефективністю змагальної діяльності у системі багаторічного вдосконалення в обраному виді спорту.

Мета виробничої (тренерської) практики: Закріпити, поглибити й систематизувати знання, уміння та навички, набуті під час теоретичного навчання, а також сформувати професійні компетентності майбутнього тренера з обраного виду спорту шляхом безпосередньої участі у навчально-тренувальному процесі спортсменів різного віку та кваліфікації.

Програмні результати навчання:

РН1.Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

РН 3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

РН4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

РН 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

РН6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.

РН7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.

РН8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

РН10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

РН13. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

РН15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

РН21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна (ознайомча) практика.

Під час проходження навчальної (ознайомчої) практики здобувачі ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійної програми «Спорт» мають можливість ознайомитися зі структурою, обладнанням, правилами внутрішнього розпорядку баз практик, вивчити керівні та плануючі документи, прийняти участь в інструктивно-методичній нараді з питань організації та проведення практики за фахом та особливостями роботи ДЮСШ з видів спорту, СК, СДЮШОР,

Громадських організацій, ШВСМ, Комітетів з фізичної культури і спорту, Федерацій з видів спорту.

Завдання:

1. Ознайомлення з організацією роботи спортивних закладів та установ фізичної культури і спорту.
2. Вивчення структури та змісту тренувального процесу спортсменів з різних видів спорту.
3. Набуття базових практичних навичок проведення спортивних занять, тренувань та спортивних ігор.
4. Формування умінь аналізувати ефективність тренувального процесу та результати спортивної діяльності.
5. Розвиток комунікаційних та організаційних навичок для роботи з учасниками спортивного процесу.
6. Ознайомлення з методиками безпеки проведення спортивних занять та медико-біологічного контролю під час фізичних навантажень.

Первинні посади, за якими здобувачі можуть проходити навчальну (ознайомчу) практику зазначені у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників сфери фізичної культури і спорту (Випуск 85 «Спортивна діяльність») та відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатор професій ДК 003:2010», зазначені в розділі 2 «Професіонали» підрозділі 23 «Професіонали в галузі освіти та навчання» та в розділі 3 «Фахівці» у підкласі 3475 «Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени».

Навчальна (ознайомча) практика базується на знаннях, отриманих під час вивчення навчальних дисциплін циклів загальної і професійної підготовки першого, другого та третього семестрів, відповідно до навчального плану підготовки за освітньо-професійною програмою «Спорт».

Набуті після закінчення практики знання, уміння і навички стануть у пригоді під час подальшого вивчення навчальних дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності та ОП, блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах спеціальності, також передбачається застосування набутих умінь і навичок під час проходження навчальних та виробничих практик у 6 і 7 семестрах 3 і 4 курсу навчання та підготовки до атестаційного екзамену.

Навчальна (спортивно-педагогічна) практика.

Під час проходження навчальної (спортивно-педагогічної) практики здобувачі ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійної програми «Спорт» мають можливість ознайомитися зі структурою, обладнанням, правилами внутрішнього розпорядку баз практик, вивчити керівні та плануючі документи, прийняти участь в інструктивно-методичній нараді з питань організації та проведення практики за фахом та особливостями роботи ДЮСШ з видів спорту, СК, СДЮШОР, Громадських організацій, ШВСМ, Комітетів з фізичної культури і спорту, Федерацій з видів спорту.

Завдання:

1. Ознайомитися зі структурою та особливостями діяльності спортивної організації (дитячо-юнацької спортивної школи, спортивного клубу, секції тощо).
2. Вивчити документацію, що регламентує навчально-тренувальний процес (плани підготовки, журнали відвідувань, протоколи змагань, медико-біологічні дані спортсменів).
3. Закріпити вміння планувати навчально-тренувальні заняття відповідно до вікових, кваліфікаційних і індивідуальних особливостей спортсменів.
4. Набути практичних навичок проведення занять із різними контингентами спортсменів, дотримуючись методики обраного виду спорту.
5. Розвинути педагогічні вміння щодо організації, мотивації, контролю та оцінювання діяльності спортсменів під час тренувань і змагань.
6. Удосконалити комунікативні та організаційні компетентності в роботі з колективом, адміністрацією спортивної установи, суддівською колегією.
7. Провести аналіз ефективності власної роботи та участі у тренувальному процесі, підготувати звіт про результати практики.

8. Сформувати професійно-ціннісне ставлення до тренерської діяльності, усвідомлення етичних норм і педагогічної відповідальності у спортивному середовищі.

Первинні посади, за якими здобувачі можуть проходити спортивно-педагогічну практику зазначені у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників сфери фізичної культури і спорту (Випуск 85 «Спортивна діяльність») та відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатор професій ДК 003:2010», зазначені в розділі 2 «Професіонали» підрозділі 23 «Професіонали в галузі освіти та навчання» та в розділі 3 «Фахівці» у підкласі 3475 «Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени».

Навчальна (спортивно-педагогічна) практика базується на знаннях, отриманих під час вивчення навчальних дисциплін циклів загальної і професійної підготовки чотирьох семестрів та дисциплін п'ятого семестру.

Набуті після закінчення практики знання, уміння і навички стануть у пригоді під час вивчення навчальних дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності та ОП, блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах спеціальності, також передбачається застосування набутих і вироблених умінь і навичок під час проходження виробничої практики у 7 семестрі 4 року навчання та підготовки до атестаційного екзамену.

Виробнича практика.

Під час проходження виробничої (тренерської) практики здобувачі ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійної програми «Спорт» мають можливість ознайомитися зі структурою, обладнанням, правилами внутрішнього розпорядку баз практик, вивчити керівні та плануючі документи, прийняти участь в інструктивно-методичній нараді з питань організації та проведення виробничої практики за фахом та особливостями роботи ДЮСШ з видів спорту, СК, СДЮШОР, Громадських організацій, ШВСМ, Комітетів з фізичної культури і спорту, Федерацій з видів спорту.

Завдання:

1. Ознайомитися з організаційною структурою спортивної школи, клубу або команди, формами планування та обліку тренувального процесу.
2. Вивчити особливості контингенту спортсменів (вік, рівень підготовленості, спортивна кваліфікація, індивідуальні особливості).
3. Допомогати/брати участь у складанні поточного та оперативного планування тренувального процесу (занять, мікроциклів, елементів мезоциклу).
4. Застосовувати сучасні методи й засоби підготовки спортсменів, у тому числі засоби контролю та тестування фізичної, технічної й функціональної підготовленості.
5. Проводити навчально-тренувальні заняття під керівництвом наставника-практика, удосконалюючи педагогічні, комунікативні та організаційні вміння.
6. Формувати навички аналізу ефективності тренувального процесу та змагальної діяльності спортсменів.
7. Опановувати навички ведення тренерської документації (план-конспекти, журнали обліку, протоколи тестувань, звітні матеріали).
8. Дотримуватися вимог охорони праці, техніки безпеки та спортивної етики в умовах тренувальної і змагальної діяльності.
9. Реалізовувати знання з теорії та методики спорту у практичній діяльності тренера.
10. Підготувати підсумковий звіт про результати проходження практики, узагальнити власний досвід і зробити самооаналіз професійного становлення.

Первинні посади, за якими здобувачі можуть проходити практику зазначені у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників сфери фізичної культури і спорту (Випуск 85 «Спортивна діяльність») та відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатор професій ДК 003:2010», зазначені в розділі 2 «Професіонали» підрозділі 23 «Професіонали в галузі освіти та навчання» та в розділі 3 «Фахівці» у підкласі 3475 «Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени».

Виробнича практика базується на знаннях, отриманих під час вивчення навчальних дисциплін циклів загальної і професійної підготовки семи семестрів

Набуті після закінчення виробничої практики знання, уміння і навички повинні узагальнювати загальні, спеціальні компетентності ОП, а програмні результати навчання стати

підґрунтям для майбутньої тренерської роботи, а також при підготовці до атестаційного екзамену.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються силабусами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються радою факультету.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- *від університету*: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана з навчальної роботи, декан факультету;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики

Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються силабусами практик та навчальними планами.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються силабусами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедр на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедр, науково-методичній та вченій раді факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму.

* Перелік баз практик, з якими укладені договори надаються на вебсайті у розділі організація проходження практики за посиланням:
https://www.znu.edu.ua/praktyka/fv/bak/sport_bp.pdf

* Рекомендації до організації та проходження практики, зразки звітної документації та вимоги до оформлення звіту з практики розміщено в СЕЗН ЗНУ: Факультет → Практична підготовка → за посиланням:
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7505>